

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 290. An inter pœnas adulterii fuerit aut sit occisio filiaë & uxoris deprehensæ in adulterio à patre vel marito.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

gravior inferetur injuria conjugii quam per Sodomiam. Pirh. num. 31. proceditque hæc compensatio juxta paulò antè dicta, etsi unus sit reus adulterii & Sodomia, alter solius adulterii. Farin. l. c. q. 143. num. 35. modò sicut adulterium, ita & Sodomia sit plenè perfecta & consummata per effusionem seminis in vas, cum alias neutrum horum criminum sit sufficiens ad divortium. Sanch. cit. d. 6. num. 3. Farin. l. c. num. 75. Pirh. l. c.

2. Limitatur è contra responsio, ut non admittatur compensatio adulterii cum adulterio inter conjuges, nisi adulterium, cujus petitur compensatio, sit certum, notorium & liquidum. Host. in c. ult. h. t. v. manifestè. Jo-And. ibid. n. 1. Sanch. l. c. d. 12. n. 28. Farin. l. c. num. 80. Secus tamen est in foro conscientia, in quo adulterium occultum compensari potest cum adulterio publico alterius, ita ut adulter occultus non possit petere divortium in foro interno, in quo non requiritur alia probatio, sed sufficit, quòd constet soli adultero. ita Sanch. d. 6. num. 9. Farin. num. 82. Pirh. n. 32. Item limitatur ita, ut exceptio compensationis unius adulterii cum alio opponatur ante litem contestationem, si agatur criminaliter; Secus, si agatur civiliter ad divortium, tunc enim opponi potest omni tempore usque ad sententiam; quia tunc est exceptio peremptoria, virum repellens ab agendo seu à petendo divortio; in causa verò criminali non perimit delictum, sed excludit ab accusando, cujus loco cum quilibet accusare possit, habet vim exceptionis dilatoria, quæ opponi debet ante litem contestatam. Sanc. l. c. num. 10. Farin. q. 142. Covar. l. c. §. 6. n. 6. Pirh. l. c. Illud hic notandum in ordine ad dictam compensationem, quòd innocente post latam sententiam divortii incidente in adulterium Judex Ecclesiasticus ex officio suo reintegrare debeat matrimonium & conjuges hos adulteros inter se reconciliare, ut iterum cohærent, ut fornicationis periculo consulatur, delictum siquidem superveniens præjudicat rei judicaturæ ob animæ periculum, & Judex Officium suum impertiri debet, ubi id necessarium ad bonum commune & vitanda peccata. ita Abb. in c. ult. h. t. num. 4. Nav. L. 5. consil. 1. Sanch. l. c. num. 31. Pirh. num. 29.

Quest. 289. Num præter dictam adulteriorum compensationem sint aliæ causæ excusantes à pœnis adulterii tam Civilibus quam Criminalibus?

Resp. Sunt ferè sequentes: Prima, si uxor sit violenter oppressa, tunc enim cessante omni culpâ cessat omnis pœna: Secus si non per vim absolutam tollentem omne voluntarium, sed per metum gravem sit carnaliter cognita; cum coacta voluntas non excuset in maleficiis, etsi ei tunc imponi nequeat pœna ordinaria adulterii, neque Civilis neque Criminalis, & sic privari nequeat neque dote, neque consortio viri; cum adulterium taliter punibile non committatur sine dolo malo. L. penult. ff. h. t. Qualiter in dicto casu non committitur; meretur tamen pœnam aliquam mitiorem. Secundò: Si uxor de consensu mariti eam prostituentis commisit adulterium L. cum mulier. ff. soluto mat. ei enim objicere non potest matrimonium, præsertim si eam invitam prostituit. c. discretionem de eo, qui cogn. consang. uxor. Adeòque nec dorem retinere nec donationes propter nuptias repetere: Quin tamen tales à Magistratu possint puniri criminaliter, extra dubium esse videtur. R. P. Levr. Jur. Can. Lib. V.

detur. Tertiò: si vir uxorem adulteram retinuit, eique reconciliatus est; quia videtur condonasse injuriam. Arg. c. quemadmodum de jurejur. c. si illi. 23. q. 4. Gl. in c. penult. h. t. Zoel. ad ff. leg. Juliam de adult. n. 5. Quartò: Si maritus occidit uxorem deprehensam in adulterio, non lucratur dotem, sed possunt Hæredes uxoris eam ab illo repetere. L. si ab Hostibus. §. si vir. ff. soluto mat. ubi etiam in fine, quòd si uxor occidisset virum adulterum, non lucratur donationem propter nuptias ex pacto debitam. Quintò mortuo viro ante accusationem de adulterio motam civiliter ad lucrandam dotem, non licet Hæredibus uxorem viduam accusare & dotem repetere, L. rei judicata. ff. sol. mat. Sextò cessat accusatio elapso tempore præfixo, nempe quinquennio juxta dicta à nobis supra. Septimò: Pœnas ordinarias adulterii evadit, qui solutam, quam conjugatam putabat, carnaliter cognoscit, Reiffent. h. t. num. 24. denique qui omnem conatum ad adulterandum adhibuit, non tamen reipsâ commisit; cum adulterium non ex solo animi proposito, sed ex actu ipso, nempe habita copula & seminatione in vas in ordine ad pœnas intelligatur. L. fugitivus. ff. de V. S. De cætero non excusatur à pœna conjux, qui propter extremam necessitatem commisit adulterium; Pirh. num. 35. cum Farin. p. 5. q. 142. n. 15. cum adulterium & fornicatio sit intrinsicè malum, & lege naturali & divinâ prohibitum, Covar. in reg. peccatum. p. 2. §. 1. num. 6. in 5. rat. Pirh. l. c. ideòque, quamdiu voluntarium est, illius turpitudò & malitia talis est in se, ut nullâ voluntate seu consensu, nullâque aliâ circumstantiâ, etiam vitæ periculo purgari vel tolli possit, sed potius omnia mala, morsque ipsa subeunda, quam præbendus in illud consensus, ut Farin. l. c. q. 141. n. 6. Secus ac ea res se habet in furto, quòd licitum est ad sublevandam necessitatem extremam, utpote per quod tunc nulla inferetur injuria domino rei acceptæ; quamvis tamen tanta necessitas & metus non excusant adulterium à culpa etiam gravi, excuset illud à pœna ordinaria adulterii & relinquat obnoxium pœnæ alicui mitiori pro foro externo; cum mitius puniendus sit, qui necessitate vel metu cogente, adeòque minus voluntariè facit malum, quam sponte faciens. Ita Pirh. l. c. cum Abb. in c. sacris. de his qua vi. num. 2. & Laym. ibid. n. 5.

Quest. 290. An inter pœnas adulterii fuerit aut sit occisio filia & uxoris deprehensæ in adulterio à patre vel marito?

1. Resp. Primò: Olim inter pœnas adulterii fuit, quòd pater & maritus adulteram & filiam deprehensam in adulterio impunè possent occidere, & de patre expressus est textus. in L. patri. ff. ad Leg. Jul. de adult. & L. in ea. ff. eod. & de marito. L. si adulterium. §. 8. ff. eod. Cujus utriusque ratio erat, quòd in hoc casu pater & maritus censerentur constituti ministri justitiæ, vel potius dicendum cum pluribus Theologis, quòd præfatæ leges etsi tale Homicidium tanquam licitum non approbarint, tamen immune esse voluerint à pœnis intuitu justii doloris. Hoc jus occidendi approbari in Constit. Carolin. A. 142. & 150. testatur Lauterb. ad ff. ad Leg. Jul. de adult. 28. citatis aliis, extenditque Justin. in Novell. 117. a. 15. concedendo facultatem occidendi quasi adulterum, id est, antè hæc de adulterio suspectum, & post trinas in scriptis contestationes & denunciationes in præsen-

sentia trium testium cum uxore sua deprehensum, siue in domo propria siue uxoris, siue in suburbanis. Lauterb. *l. c.* §. 32. male tamen dicens, id Jure Canonico non abrogatum. Quod etiam extendunt Bocerus *tract. de adult. c. 5. num. 2.* & alii quidam ad avum habentem neptem adulteram in potestate. Alii verisimilius negant, uti & de matre, filio, fratre, uxore, patrono, imò & de patre & marito, dum ipsi adulteri aut de adulterio notati, Lauterb. §. 30. fundamentum hujus juris erat quò ad patrem potestas patris, quà de jure veteri patri competeat jus vitæ in liberos in delictis capitalibus omnibus, quod tamen mutatum per *L. fin. c. de patria potest.* excepto casu adulterii, in marito verò justus dolor, quem temperare difficillimum. *L. 28. §. 8. ff. h. t.* Dum verò licet in hoc casu patri occidere filiam, ut impunè hoc faciat, requiritur primò, ut pater eodem impetu, quo occidit adulterum, occidat & filiam. Clar. §. *Homicidium, num. 48.* Secundò, quòd filia sit in ejus potestate. Tertio: quòd adulterantes deprehendat in domo sua, quam inhabitat, aut domo generi sui, non autem alibi. *L. 22. §. 23. ff. h. t.* Clar. *l. c.* Lauterb. §. 32. Quarto, quòd filia sit nupta. Clar. *l. c.* Quintò, ut deprehendantur in ipso actu turpitudinis. Clar. *l. c.* ita ut etiam fugientem in persecutione occidere possit. *L. 23. §. fin. ff. h. t.* Lauterb. §. 34. Habere hæc omnia locum, etiam si adulter sit Clericus, possitque pater illum deprehensum in adulterio percutere citra excommunicationem aliisque pœnas, *c. si quis suadente.* Clarus *l. c.* citato Bermond. *de concub. fol. 267. n. 5. in fine.* dicente esse communem. Limitantur verò hæc ipsa, ut occidere non sit licitum, si sit prægnans, ne partus innocens simul occidatur; si graviter vulnerata supervixerit. *L. 32. ff. h. t. in pr.* si filia sit virgo vel vidua. *L. 22. §. 1. Lauterb. l. c.* Ex parte verò mariti occidentis requiritur, ut adulter sit vilis persona deprehensa in propria domo illius, non alibi. *L. Marito. ff. h. t.* Si tamen adulter sit persona honestior, maritus occidens illum non quidem punitur ultimo supplicio propter justum dolorem, mitius tamen punitur, v. g. relegatur in insulam, juxta *L. si adulterium. §. Imperatores. ff. h. t.* vel mittitur in exilium, juxta *L. Gracchus. c. eod. tit.* ita Clar. *l. c. n. 49.* ubi etiam quòd maritus Clericum deprehensum in adulterio cum uxore percutiens non incurtat pœnas, *Can. si quis suadente.* juxta *c. 3. de sent. excomm.* Secus

tamen sit de sponso de futuro deprehendente Clericum cum sponsa sua de futuro in fornicatione, quem tamen si percusserit, Episcopus possit absolvere ab excommunicatione, absque eo, quòd necesse sit recurrere ad Pontificem. De cætero in eodem in casibus, in quibus de jure liceret patri vel marito occidere adulterum deprehensum domi suæ in adulterio, liceat mandare alteri, ut illum deprehensum occidat, controvertunt AA. tenent multi, quòd liceat, quorum opinionem Clar. *l. c. n. 15.* dicit servari in practica, & sic judicasse Curiam Neapolitanam, probabilius cum Bald. in *c. si quis verò, de pace juram. firm. num. 3.* & aliis, eò quòd, cum possit aliquem propriâ autoritate vindictam sumere occidendo aliquem, sit casus valde exorbitans à regulis juris communis, non videatur ad alias personas, quàm quibus id expressè concessum, extendendus. Possit nihilominus idipsum à patre vel marito mandari proprio filio, tenent Clar. *l. c.* citatis Baldo *in cit. L. Gracchus. num. 5.* & aliis dicentibus esse communem DD.

2. Resp. Secundò: Quidquid quò ad hæc sit de Jure Civili & foro externo, in foro conscientie & coram Deo nullatenus licet patri aut marito filiam, vel uxorem, vel adulterum in adulterio deprehensos occidere. Gl. *in c. inter hæc. 33. q. 2. Gl. 1. Clar. num. 50.* citatis aliis testantibus de communi. Lauterb. *l. c. §. 35.* est siquidem contra legem divinam & naturalem, & vel maximè contra Christianam pietatem, proximum in flagrante delicto & mortali peccato deprehensum absque mora & spatio pœnitendi interficere, & sic interfectum æternæ damnationi transcribere, ut Lauterb. *l. c.* cum de Lugo *de l. c. 1. Tom. 4. d. 17. num. 11.* sed neque obstat, quòd legibus humanis civilibus talis occisio permittatur; cum per hoc non approbetur aut reddatur licita, sed solum non puniatur, quamvis etiam impunitas illa ab usu & ubivis recesserit, ut constat ex *Ordine crim. A. 172. Clafen. ibid. ad A. 120.* Struv. *de vindicta privat. c. 8. num. 10.* Cothman. *Vol. 5. resp. 1. n. 445. §. seq.* quos citat Lauterb. quin etiam talis occisio pœnas veri Homicidii, saltem Juris Canonici, secum trahat. *Can. inter cætera. §. Can. Verius. 33. q. 2.* Unde nescio, num Clarus *cit. num. 50. in fine.* rectè dicat: Impium est meo judicio, dicere apud nos vigere aliquam legem, quæ peccatum mortale committi permittat.

CAPUT II.

De Stupro, aliisque Criminibus Carnalibus.

Quæst. 291. Quid sit stuprum, & quòduplex?

1. **R**esp. Ad Primum: Stuprum propriè, pro ut sumitur *h. t.* est Virginis per concubitus illicitum defloratio, nullâ præcedente pactione conjugali. *c. lex illa. §. cum ergo. 36. q. 1. D. Thom. 2. 2. q. 154. a. 6.* qui tamen addit: *Sub parentum cura existentis.* quod juxta communem non est necessarium, ut Azor. *p. 3. Inst. mor. L. 3. c. 11. q. 2.* vel aliquanto explicatius: est crimen publicum per illicitum concubitus soluti cum virgine vel vidua honestè vivente commissum, nullâ præcedente pactione conjugali. §. *item Lex. Inst. de publ. jud.* Dicitur: *Delictum publicum;* quia per legem publicam notatur & coercetur. *cit. §.*

item Lex. distinguit à concubinato, quia concubina nec virgo nec vidua est, *L. 34. ff. h. t.* distinguit à fornicatione, quia hæc etiam cum muliere vulgari & non virgine committitur. *L. 22. c. h. t.* ab adulterio per Verba: Soluti cum virgine, si tamen virgo conjugata, quia solutus virginem matrimonio junctam ante hujus consummationem cognoscens, committit adulterium. Dicitur denique: *Nulla præcedente pactione conjugali:* nam stuprum non esse, si desponsati præmature concubant, sed ex conjugali affectione id fecisse præsumi, quamvis pœnâ vel multâ arbitrariè puniri soleant, censet Lauterb. *l. c. §. 37.* citato Theodor. *in coll. crim. c. 6. Aphoris. 3. n. 45.*

2. Resp. Ad Secundum: Stuprum aliud est violentum, quod propriissimè est stuprum, illud est, quo